

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäinen turvallisuus | Sisäministeriön julkaisuja 2021:8

Maalittamisen laajuutta käsittelevä kirjallinen aineisto

Yhteenveto

Sisäministeriön julkaisuja 2021:8

Maalittamisen laajuutta käsittelevä kirjallinen aineisto

Yhteenveto

Anna Häkkinen

Sisäministeriö Helsinki 2021

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Sisäministeriö

© 2021 tekijät ja sisäministeriö

ISBN pdf: 978-952-324-616-4

ISSN pdf: 2490-077X

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto
Helsinki 2021

Maalittamisen laajuutta käsittelevä kirjallinen aineisto Yhteenveto

---

Sisäministeriön julkaisu	2021:8	Teema	Sisäinen turvallisuus
Julkaisija	Sisäministeriö		
Tekijä/t	Anna Häkkinen		
Toimittaja/t	Anna Häkkinen, Tarja Mankkinen		
Kieli	suomi	Sivumäärä	22
Tiivistelmä	Maalittamisen laajuutta käsittelevä kirjallinen aineisto: Yhteenveto		
Asiasanat	sisäinen turvallisuus, kiusaaminen, asiasanat, uhrit, väkivalta, henkinen pahoinvointi		
ISBN PDF	978-952-324-616-4	ISSN PDF	2490-077X
Julkaisun osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-616-4		

Skriftligt material om omfattningen av riktade trakasserier Sammandrag

---

Inrikesministeriets publikationer 2021:8		Tema	Inre säkerhet
Utgivare	Inrikesministeriet		
Författare	Anna Häkkinen		
Redigerare	Anna Häkkinen, Tarja Mankkinen		
Språk	finska	Sidantal	22
Referat	Skriftligt material om omfattningen av riktade trakasserier: Sammandrag		
Nyckelord	inre säkerhet, mobbning, nyckelord, offer, våld, psykisk illamående		
ISBN PDF	978-952-324-616-4	ISSN PDF	2490-077X
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-616-4		

Written material on the extent of online shaming Summary

Publications of the Ministry of the Interior 2021:8		Subject	Internal security
Publisher	Ministry of the Interior		
Authors	Anna Häkkinen		
Editor	Anna Häkkinen, Tarja Mankkinen		
Language	Finnish	Pages	22
Abstract	Written material on the extent of online shaming: Summary		
Keywords	internal security, cyberbullying, keywords, victims, violence, mental health problems		
ISBN PDF	978-952-324-616-4	ISSN PDF	2490-077X
URN address	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-616-4		

Sisältö

1	Johdanto	7
1.1	Määritelmästä	7
1.2	Käytetyt lähteet	8
2	Kirjallisuus ammattiryhmittäin	10
2.1	Poliisi	10
2.2	Syyttäjät ja tuomarit	11
2.3	Toimittajat	12
2.4	Poliitikot ja kuntapäätäjät	13
2.5	Tutkijat, yliopistot ja tutkimuslaitokset	14
2.6	Opettajat	15
2.7	Muut julkisen ja kolmannen sektorin työntekijät	16
2.8	Kirkko	16
2.9	Kauppa- ja palveluala	16
2.10	Muuta aiheeseen liittyvä kirjallisuutta	17
3	Yhteenveto ja analyysi	18
3.1	Jatkotutkimus	19
4	Lähteet	20
5	Kontaktoidut tahot ja henkilöt	22

1 Johdanto

Sisäministeriö asetti 20.5.2020 työryhmän, jonka tavoitteena oli esittää konkreettisia toimenpide-ehdotuksia maalittamisen vastaisten toimien tehostamiseksi. Työryhmän toimikausi loppui 31.12.2020 ja sen laatima raportti on julkaistu helmikuussa 2021.¹ Tämä yhteenveto on koostettu työryhmän työn ohessa ja sen tavoitteena on edistää laajemman tutkimuksen tekemistä aiheesta.

Yhteenvetoon on koottu eri tahoilta tällä hetkellä saatavissa olevat, maalittamisen tai maalittamisen kaltaisen toiminnan laajuutta käsittelevät tutkimukset, kyselyt ja selvitykset.

1.1 Määritelmästä

Maalittamisesta käytetään tällä hetkellä useita, hieman toisistaan poikkeavia määritelmiä. Sisäministeriön maalittamisen vastaisia toimenpide-ehdotuksia laatinut työryhmä on raportissaan päätenyt seuraavaan määritelmään:

Maalittaminen on toimintaa, jossa yksittäinen henkilö omin toimin tai muita mobilisoidulla käynnistää tai kannustaa yhteen kohteeseen kohdistuvan järjestäytyneen häirinnän, joka voi olla suoraa tai epäsuoraa. Keinoja ovat muun muassa mustamaalaaminen, yksityisluontoisten tietojen levittäminen tai uhkaaminen. Maalittaminen voi kohdistua myös henkilöön hänen läheistensä kautta. Maalittamisen tavoitteena on vaikuttaa ihmisiin tai yhteiskunnan rakenteisiin ja instituutioihin sekä erityisesti niitä kohtaan tunnettuun luottamukseen. (Sisäministeriö 2021.)

Valtioneuvoston loppuvuodesta 2020 valmistunut selvitys *Järjestelmällinen häirintä ja maalittaminen. Lainsäädännön arviointia* käyttää seuraavaa määritelmää:

Maalittaminen on yleensä tietoverkossa tapahtuvaa järjestelmällistä toimintaa, jossa kohdetta uhataan tai loukataan esimerkiksi levittämällä hänen yksityiselämäänsä kuuluvia tietoja tai esittämällä hänestä perättömiä tai muuten halventavia tietoja. Maalittamisella pyritään vaientamaan kohde tai muuten vaikuttamaan hänen toimintaansa. Maalittamisen pelko vaikuttaa siihen, mitä puheenaiheita julkisuudessa käsitellään ja millä tavoin. (Illman 2020.)

---

1 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162834/SM_2021_3.pdf

Eri yhteyksissä maalittamisen on katsottu pitävän sisällään hyvin monenlaisia tekoja. Näissä määritelmässä mainittujen suoraan henkilöön kohdistuvien tekojen, kuten viestittelyn ja henkilökohtaisen uhkailun, sekä julkisuuden kautta tehdyn mustamaalaamisen tai yksityisten tietojen levittämisen lisäksi erityisesti virkavastuulla toimivat toimihenkilöt vaikuttavat joutuvan myös erilaisten perusteettomien kanteluiden, selvityspyyntöjen tai lastensuojelu- tai rikosilmoitusten kohteeksi (mm. Poliisihallitus 2017, s. 4). Nämä ovat täysin laillisia keinoja, mutta niiden väärinkäyttö voi olla osa maalittamiskampanjaa.

Ilmari Hiltusen *Ulkoisen vaikuttaminen ja sen vastakeinot suomalaisessa journalismissa* -artikkelissa (Hiltunen 2020) on ansiokkaasti eritelty erilaisia journalisteihin kohdistuvien vaikuttamisen muotoja, niiden tavoitteita ja käytettävissä olevia vastakeinoja. Näistä esimerkiksi julkinen mustamaalaaminen, journalistiin tai tämän lähipiiriin kohdistuva uhkailu ja joukkoistettu häirintä ovat keinoja, jotka ovat tuttuja kaikille maalittamista kokeneille tai aiheeseen perehtyneille. Erittelyä voisi mahdollisesti jatkossa hyödyntää maalittamistermin tarkentamisessa tai maalittamisen laajuuden selvittämisessä.

Termin epätarkkuus asettaa nyt tehdylle työlle kaksi keskeistä haastetta. Ensinnäkin maalittamista on tällä nimellä tutkittu Suomessa toistaiseksi hyvin vähän. Selvityksissä, kyselyissä ja raporteissa harvoin käytetään termiä maalittaminen, sillä termillä ei ole ollut selkeää, yhteisesti hyväksyttyä määritelmää. Toiseksi lähteistä, joissa on selvitetty esimerkiksi työntekijöiden kokemia häirintää tai uhkailua, on erittäin hankalaa arvioida, mikä osa häirinnästä tai uhkailusta täyttäisi maalittamisen tunnusmerkit. Näiden seikkojen vuoksi yhteenveto on vain suuntaa antava eikä missään nimessä eksakti esitys maalittamisen laajuudesta Suomessa. Aiheen tarkempi laaja ja poikkihallinnollinen tutkimus on tarpeen, jotta maalittamisen aiheuttamia haittoja voidaan luotettavasti arvioida.

Yhteenvetoa tehdessäni ja eri tahoihin yhteyttä ottaessani en ole itse asettanut maalittamiselle mitään tiettyä määritelmää. Olen hyväksynyt ne määritelmät, jotka kukin taho on itse maalittamiselle antanut. Koostettu kirjallinen aineisto pohjaa siis siihen, millaista toimintaa kukin taho on maalittamiseksi mieltänyt.

1.2 Käytetyt lähteet

Lähteet on koottu kirjallisuushakujen lisäksi lähestymällä eri viranomaisia, organisaatioita ja ammattityhmiä edustavia tahoja ja pyytämällä heiltä tietoa maalittamisen laajuudesta koskevista kyselyistä tai selvityksistä (lista kontaktoiduista tahoista lopussa). Valtaosassa kontaktoimiani tahoja maalittaminen oli tunnistettu ongelmaksi, mutta sen laajuutta ei ollut tarkemmin ainakaan kirjallisesti selvitetty. Tarve asian selvittämiselle oli yleinen, ja useissa tapauksissa jonkinlainen selvitys oli suunnitteilla tai työn alla. Myös niissä tapauksissa, joissa minulle vinkattiin aiheeseen liittyvistä selvityksistä, harvassa oli

käytetty termiä "maalittaminen" tai määritelty sitä. Näissä lähteissä oli kuitenkin selkeästi havaittavissa henkilöihin kohdistuvaa toimintaa, joka oli koettu maalittamiseksi. Yhteenvetossa olen siis päättänyt käyttämään lähteitä, joissa on kerrottu maalittamisen kaltaisesta toiminnasta, esimerkiksi julkisesta panettelusta, mustamaalaamisesta, tai uhkailusta, joka johtuu henkilön työstä tai yhteiskunnallisesta asemasta ja jolla pyritään vaikuttamaan henkilön toimintaan.

Laajuuden tarkempi hahmottaminen olisi olennaista maalittamisen yhteiskunnalle aiheuttamien vahinkojen arvioimiseksi. Tämä vaatii ilmiön määrittelemistä riittäväällä tarkkuudella, jotta maalittamiseksi luokiteltavat tapaukset voidaan erottaa esimerkiksi muusta henkilöön kohdistuvasta asiallisesta tai asiattomasta kritiikistä.

Maalittaminen voi lähtökohtaisesti kohdistua keneen tahansa. Tässä yhteydessä tarkastellaan ensisijaisesti maalittamista, joka kohdistuu yksilöön hänen virka- tai edustusasemansa tai työtehtävänsä vuoksi. Maalittamisen kohteeksi ovat joutuneet Suomessa viime vuosina enenevässä määrin mm. poliisit, syyttäjät, tuomarit, toimittajat, tutkijat ja poliitikot. Kuitenkin maalittamista on kohdistunut näiden lisäksi myös esimerkiksi palveluammatteissa toimiviin henkilöihin, kirkon työntekijöihin, lastensuojelun ja muihin sosiaalipuolen työntekijöihin, esimerkiksi maahanmuuton tai ympäristöasioiden kanssa tekemisissä oleviin virkamiehiin, kolmannen sektorin työntekijöihin ja jopa kuvittajiin (Typpö 2019). Myös muu kuin työn kautta esillä oleminen, esimerkiksi henkilökohtaisten mielipiteiden julkaiseminen mediassa tai erilaisilla sosiaalisen median alustoilla voi aktivoida maalittamista.

Akava Works on kevään aikana teettämässä jäsenistölleen laajaa kyselyä, joka tuottanee merkittävästi lisää tietoa maalittamisen vaikutuksesta laajasti eri alojen korkeakoulutettujen työntekijöiden parissa.

Käyn selvityksessä maalittamiseen liittyvää tutkimusta ja kirjallisuutta läpi ammattiryhmittäin.

2 Kirjallisuus ammattiryhmittäin

2.1 Poliisi

Poliisiin kohdistuvan maalittamisen laajuutta voidaan arvioida Poliisihallituksen aihetta koskevan kyselyn sekä Suomen poliisijärjestöjen liiton jäsenkyselyn avulla.

Lokakuussa 2019 Poliisihallitus teki maalittamiskokemuksista kyselytutkimuksen, jossa maalittaminen myös käsitteellisesti määriteltiin *poliisin henkilöstöön kohdistuvana*.

Maalittamisella tarkoitettiin kyselyssä sitä, että poliisimiesten ja muiden poliisihallinnossa työskentelevien työ- ja yksityiselämään liittyviä tietoja esiin kaivamalla ja niitä eri yhteyksiin asettamalla ja / tai vääristelemällä taikka valheellista tietoa levittämällä pyritään luomaan epäedullista kuvaa poliisista. Tavoitteena voi olla painostaminen luopumaan virkatoimesta tai ryhtymään painostettuun virkatoimeen, niin yksittäisessä tapauksessa kuin laajemmin tietyn intressiryhmän tai henkilön osalta. Tekijä voi toimia itsenäisesti tai pyrkiä käynnistämään painostuskampanjan tai häirinnän mobilisoimalla ja provosoimalla muita ihmisiä osallistumaan maalittamiseen. Maalittaminen voidaan kohdistaa virkamiehen lisäksi hänen läheisiinsä.

Maalittaminen voi tapahtua myös suorana tai epäsuorana uhkailuna taikka laaja jakeluisina sähköpostiketjuina tai sinänsä laillisten oikeussuojakeinojen laajamittaisena käyttönä *haittaamis- ja häirintätarkoituksessa selvästi yli sen, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä*. Sen sijaan maalittamista eivät ole viranomaisen arvostelu tai yksittäinen virkatoimen arvostelu taikka kansalaisten tavanomaisten oikeussuojakeinojen käyttäminen. Vaikka maalittamisessa toiminta henkilöityy yksittäiseen virkamieheen, on sen kohteena ja tavoitteena aina *organisaatioon vaikuttaminen*.

Kyselyn mukaan lähes 89 % vastaajista pitää poliisiin kohdistuvaa maalittamista ongelmanna. Vastaajista 31 % oli henkilökohtaisesti kohdannut maalittamista, ja noin puolet vastaajista oli havainnut oman yksikön henkilöstöön kohdistuvaa maalittamista. Vastanneista 13 % on harkinnut ammatin vaihtamista. Maalittamista kohdanneista ammatinvaihtoa oli harkinnut lähes joka viides (18 %).

Poliisihallituksen selvityksestä kävi myös ilmi, että useimmiten maalittamisen taustalla on ollut poliisitoiminnan kohde. Selvityksestä ilmeni myös, että virkamiesten lisäksi myös heidän läheisiinsä on kohdistunut maalittamista. (Poliisihallitus 2019 sekä Aisla 2019.)

Suomen Poliisijärjestöjen liiton vuoden 2019 jäsenkyselyssä 39 % poliisissa ja Suojelu- poliisissa työskentelevistä kertoi kokeneensa konkreettista uhkaa kahden viimeisen vuoden aikana. Kyselyssä ei eritelty millaisesta uhkaa vastaajat olivat kokeneet. Vapaissa vastauksissa vastaajat kuitenkin toivat esiin maalittamisen tyyppistä uhkailua: ”Rikoksen- tekijä uhkasi levittää alueella, jossa asun, perättömiä tietoja minusta yleisillä paikoilla, muun muassa koulujen alueella. Näin hän antoi myös ymmärtää tietävänsä missä asun. Uhkaus ei ollut suora, vaan verhottua.” Toinen vastaaja kuvaili tilannetta näin: ”On uhkailtu useaan kertaan sekä itseä että perhettä.” (SPJL 2019)

Poliisihallituksen ja Suomen Poliisijärjestöjen liiton kyselyiden sekä haastatteluiden perusteella voidaan arvioida, että maalittamisessa on poliisien kohdalla kyse merkittävästä työ- hyvinvointiin ja -turvallisuuteen vaikuttavasta tekijästä. Maalittamista kohdistuu poliiseihin huomattavan usein, ja sen vaikutukset kohteensa hyvinvointiin ja jaksamiseen voivat olla merkittäviä.

Poliisihallituksella on alustavana suunnitelmana uusia kysely kahden vuoden päästä alku- peräisestä. Lisäksi Poliisihallitus ylläpitää tilannekuvaa poliisin henkilöstöön kohdistuvasta maalittamisesta poikkeamailmoitusten kautta. Maalittamistilanteet on keväällä 2020 määritelty omaksi poikkeamailmoituksen aiheekseen. Poikkeamailmoitukset perustuvat Poliisihallituksen 6.4.2020 antamaan ohjeeseen. Ohjeessa määritellään mitä maalittami- sella käsitteenä ja toimintana poliisihallinnossa tarkoitetaan. Lisäksi kuvataan, miten maa- littamiseen poliisissa varaudutaan sekä työntekijä- että organisaatiotasolla ja miten tapah- tuneeseen maalittamiseen reagoidaan yhdenmukaisesti ja tehokkaasti.

2.2 Syyttäjät ja tuomarit

Sekä Suomen syyttäjähdistys että Suomen Tuomariliitto ovat tehneet jäsenkyselyt maalit- tamiseen liittyen.

Suomen syyttäjähdistys ry:n syksyllä 2018 tekemän jäsenkyselyyn vastanneista sadasta jäsenestä 40 % oli kokenut vihapuhetta ja maalittamista. Maalittamisella tarkoitettiin ky- selyssä sitä, että joku yksittäinen taho tai ryhmä alkaa esim. kerätä ja levittää virkamiestä koskevaa informaatiota, päätarkoituksenaan pyrkiä vaikuttamaan virkamiehen päätöksen- tekoon tai toimintaan. Lisäksi noin 52 % oli havainnut toiseen syyttäjään kohdistuvaa maa- littamista. Vihapuhetta ja maalittamista tapahtui internetin ja sosiaalisen median lisäksi taajaan myös oikeuden istunnoissa. Toiminta on vuosien saatossa lisääntynyt ja muuttunut järjestelmällisemmäksi. Syyttäjien nimiä, kuvia, osoitteita, perheenjäsenten nimiä on yhä suuremmassa määrin laitettu esille internetiin.

Lähes kaikki (97 %) katsoi, että asiaan ja ilmiöön puuttuminen kuuluu ensisijaisesti työnantajalle. Asiaa pidetään paljolti työturvallisuusasiana ja työnantajalta toivotaan tukea ja toimintamalleja. Lisäksi 70 % katsoi, että maalittamiseen liittyvien rikosten tulisi olla aina virallisen syytteen alaisia. Vastauksen antajista 64 % katsoi, ettei asiaan ja ilmapiiriin muutoksiin ole suhtauduttu riittävän vakavasti. (Suomen syyttäjähdistys ry:n tiedote.)

Suomen Tuomariliiton keväällä 2019 tekemän jäsenkyselyn mukaan epäasiallinen vaikuttaminen on lisääntynyt ja koventunut viime vuosina. Kyselyn mukaan kaksi kolmesta tuomarista on joutunut työtehtävissään epäasiallisen käytöksen ja vaikuttamisen kohteiksi. Häirintää on tapahtunut konkreettisesti oikeussaleissa, mutta myös sosiaalisessa mediassa, sähköpostitse ja puhelimitse. Joissain tapauksissa kyse on ollut järjestelmällisestä ja pitkäkestoisesta vainoamisesta, ja se on voinut jatkua pitkään kyseessä olevan asian käsittelyn loputtua. (Kostiainen 2019.)

2.3 Toimittajat

Toimittajiin kohdistuva maalittaminen on saanut runsaasti huomiota mediassa erityisesti Jessika Aron ja Johan Backmanin sekä Ilja Janitskin välisen oikeudenkäynnin vuoksi.

Journalistiliiton vuonna 2016 tekemän kyselyn mukaan 16 % vastaajista oli saanut edellisen kahden vuoden aikana viestejä, joissa toimittajaa uhkailtiin väkivallalla. Uhkailu on tapahtunut sähköpostilla, puhelimitse, kasvokkain, eri pikaviestimillä, sosiaalisessa mediassa tai kommenttipalstoilla. Noin 40 % uhkauksista liittyi maahanmuuttoa käsitteleviin juttuihin. (Marttinen 2016.)

Yleisradion journalistien ja sisältötyöntekijöiden kokemaa vaikuttamista ja painostusta luotaava Ilmari Hiltusen ja Aleks Suurosen tutkimus *”Kysely häirinnästä ja painostuksesta ohjelmatyötä tekeville yleisille – raportti Yleisradion vaikuttamis- ja painostuskyselyn tuloksista”* antaa tarkempaa tietoa toimittajien ja sisällöntuottajien kokeman häirinnän laajuudesta. Kyselyssä ei ole käytetty termiä ”maalittaminen”. Sen sijaan tutkimuksessa on selvitetty laajasti monentyyppistä journalisteihin kohdistuvaa, organisaation ulkopuolelta tulevaa vaikuttamista, jolla pyritään puutumaan journalismin riippumattomuuteen. Kyselyssä on kartoitettu vaikuttamisyrityksiä, jotka vaihtelevat journalistisiin prosesseihin vaikuttamisesta uhkailuun ja jopa fyysiseen väkivaltaan.

Toimittajat odotetusti kokevat runsaasti yrityksiä vaikuttaa toimitukselliseen sisältöön esimerkiksi juttujen korjauspyyntöinä tai haastattelutilanteisiin vaikuttamalla. Huomattavaa kuitenkin on, että kaikista yleisimmäksi tutkimuksessa kartoitetuista vaikuttamismenetelmistä nousivat solvaaminen ja sanalliset vihanilmaukset. ”Viimeisen vuoden kattaneen tarkastelujakson aikana solvauksia ja vihanilmauksia oli kokenut 60 % vastaajista, ja 21 %

raportoi joutuvansa niiden kohteeksi säännöllisesti”, todetaan tutkimuksen yhteenvedossa. Lisäksi ”vastaajista seitsemäsosa (14 %) raportoi kyselyssä kokeneensa loukkaavien väitteiden, huhujen tai yksityiselämään kuuluvien tietojen levittämistä mustamaalaustarkoituksessa. Vastaajista lähes neljäsosa (24 %) oli joutunut systemaattisten tai masinoitujen palautekampanjoiden kohteeksi. Lähes seitsemäsosaa (13 %) oli uhattu väkivallalla. Vastaajista lähes viidesosa (18 %) raportoi painostavista seuraamisen ja tarkkailun tai työtehtävien häiritsemisen kokemuksista työtehtäviä suorittaessa”. (Hiltunen 2019 s. 115.)

Kun tuloksia on verrattu samojen tekijöiden aikaisempaan, vuonna 2017 tekemään eri medioiden journalisteille suunnattuun kyselyyn, oli Yleisradiossa työskennelleiden, solvaamisen ja sanallisten vihanilmausten kohteeksi säännöllisesti joutuneiden vastaajien osuus oli tässä kyselyssä kasvanut 17 prosentista 21 prosenttiin. Tämä siitä huolimatta, että vuoden 2019 kysely kattoi vain yhden vuoden, kun vuoden 2017 kattoi kolmen vuoden ajanjakson. (Hiltunen 2019 s. 116.)

Raportin perusteella on mahdotonta vedenpitävästi arvioida, mikä osuus raportoiduista solvauksista, vihanilmauksista tai mustamaalaamisesta voitaisiin laskea maalittamiseksi. Sen sijaan miltei neljäsosan raportoimat ”systemaattiset tai masinoidut palautekampanjat” vaikuttavat täyttävän maalittamisen tarkemmatkin määritelmät. Raportin käyttämä jaottelu erilaisista häirinnän muodoista on ansiokas, ja voisi olla hedelmällinen lähtökohta maalittamisen laajuuden tutkimiselle jatkossa.

2.4 Poliitikot ja kuntapäätäjät

Kuntaliiton Kuntapäätäjätutkimuksen 2020 yksi keskeisistä havainnoista oli, että päätäjien arvioiden mukaan ihmisten halukkuutta asettua ehdolle kuntavaaleissa vähensi merkittävästi luottamushenkilöihin kohdistuva häirintä, uhkailu tms. Tämä oli henkilökohtaisten syiden ja kunnan taloudellisen tilanteen jälkeen yleisin mainittu syy ja sen nimesi puolet vastaajista. (Kuntaliitto 2020.)

Kuntajohtajien työhyvinvointikyselyssä vuodelta 2018 puolestaan kaikkiaan 41 % kuntajohtajista on kokenut uhkailua tai häirintää. Koettu häirintä oli ollut vähäisempää kuin 10 vuotta sitten. Yleisin häirinnän muoto oli asiaton palaute mediassa. Aiempaan verrattuna uhkailu ja häirintä on siirtynyt sanallisista ilmaisuista sosiaaliseen mediaan ja täten siitä on tullut myös anonyymimpää. (Kuntaliitto 2018.) Kyselyn perusteella on hankala arvioida, kuinka paljon tästä koetusta uhkailusta ja häirinnästä voidaan laskea maalittamiseksi.

Kuntapäätäjiin kohdistuvan vihapuheen määrää on tutkittu Valtioneuvoston tuottamassa KuntaTurva-hankkeessa vuosina 2019–2020, osana laajempaa vihapuheen vaikutuksia päätöksentekoon selvittävää tutkimushanketta. Kyselytutkimukseen osallistuneista

kuntapäättäjistä yli kolmannes (34 %) oli kokenut luottamus- tai virkatehtäviin liittyvää vihapuhetta ja reilusti yli puolet (66 %) kokivat vihapuheen määrän lisääntyneen julkisessa tilassa tai julkisessa keskustelussa. (Kinnunen ym. 2021 s. 39.)

KuntaTurva-hankkeessa haastatelluista kuntapäättäjistä yksi oli kokenut maalittamiseksi luokiteltavaa vainoamista. Paikkakunnan pienen koon vuoksi valtuutettu ei kokenut tuleensa uhatuksi siinä määrin, että olisi tehnyt asiassa poliisille rikosilmoitusta. Toinen kuntapäättäjä oli joutunut maalittamisen kohteeksi toimiessaan kansanedustajana. (Kinnunen ym. 2021 s. 84).

Kuntapäättäjiin kohdistuvien uhka- ja väkivaltatilanteiden taustalla puolestaan on useimmiten kiistanalaisten päätösten tai aiheiden parissa toimiminen ja puolueen tai ryhmän jäsenyys. Myös yleinen päättäjiin kohdistuva epäluottamus ja turhautuminen näkyvät esimerkiksi vihapuheessa erilaisissa median kanavissa. (Kinnunen ym. 2021 s. 18)

Valtioneuvoston kanslian tutkimuksessa *Viha vallassa: Vihapuheen vaikutukset yhteiskunnalliseen päätöksentekoon* tehdyssä kyselyssä havaittiin, että noin kolmannes kuntapäättäjistä oli kokenut luottamus- tai virkatehtäviin liittyvää vihapuhetta tai häirintää. Kyselyyn vastanneista kansanedustajista ja heidän avustajistaan 45 % kertoi kohdanneensa vihapuhetta. Häirintä oli joissain tapauksissa ulottunut myös läheisiin.

2.5 Tutkijat, yliopistot ja tutkimuslaitokset

Tutkijoihin kohdistuva maalittaminen on tunnistettu useissa yhteyksissä ongelmaksi. Illman mainitsee esimerkkeinä sukupuolentutkimuksen, ulkomaalaisiin liittyvä tutkimuksen sekä historiantutkimuksen (Illman s. 18). Myös esimerkiksi ilmastonmuutokseen sekä suurpetoihin liittyvä tutkimus ovat aiheita, joiden tutkijat ovat kohdanneet maalittamista. Luonnonvarakeskus mainitsee erityisesti kaksi tutkijaryhmää, joiden yhteensä 63 jäsentä joutuvat useimmin maalittamisen kohteiksi. Maalittaminen on ollut jatkuvaa, ja työntekijöille on niiden seurauksena alettu tarjoamaan mm. psykologikäyntejä, vertaiskeskusteluja sekä valmennuksia. Aiheesta ei ole saatavilla kirjallista materiaalia. (Sähköpostikeskustelu Tuija Heikkisen kanssa.)

Varsinaista tutkimusta maalittamisesta akateemisessa kontekstissa on niukasti.

Tampereen yliopisto on tutkinut yliopistojen henkilökunnan turvallisuudentunnetta vuosina 2017–2018. Tutkimuksessa vajaa kolmannes sekä vastanneista miehistä että vastanneista naisista on kokenut vihapuhetta. Kysymykseen sosiaalisesta mediasta uhan lähteenä oli vastannut 21 % koko vastaajajoukosta. Heistä 42 % kohdisti merkittävimmän vihapuheen vaikutuksen osallistumiseen muuhun tutkimukseen liittyvään viestintään,

lisäksi runsas kolmannes arvioi uhkausten rajoittavan muuta sosiaalista elämää. Yleisesti voidaan todeta, että vihapuhe tai muu sosiaalisesta mediasta peräisin oleva uhka saattaa vaikuttaa kohteeksi joutuneen työtä ja muuta elämää rajoittavasti. (Virta 2018 s. 29)

Tutkijoilta oli myös kysytty näkemyksiä sananvapauden muutoksista viimeisen kahden vuoden ajalta. Runsas neljännes katsoi tutkijoiden sananvapauden tilan huonontuneen. Kuitenkin yhteiskuntatieteellisellä alalla työskentelevistä vastaajista lähes puolet koki sananvapauden tilan huonontuneen (Virta 2018 s. 32–33).

2.6 Opettajat

Opettajiin kohdistuvasta maalittamisesta ei ole tehty tutkimusta. Opetusalan ammattijärjestön OAJ:n kahden vuoden välein toteutettavassa työolobarometrissa selvitetään opettajien kokemaa häirintää ja epäasiallista kohtelua. Häirinnäksi ja epäasialliseksi kohteluksi lasketaan ”mustamaalaaminen, loukkaaminen, yhteisön ulkopuolelle jättäminen, uhkailu, huutaminen, syrjintä terveydentilan, iän, poliittisen näkemyksen, sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, rodun tai uskonnon mukaan, sukupuolinen häirintä ja ahdistelu” (2019, s. 12). Vuoden 2019 työolobarometrissa lähes 25 prosenttia vastaajista oli kokenut vakavaa ja toistuvaa häirintää ja epäasiallista kohtelua, esimiehistä yli kolmannes. Pääosa epäasiallisesta kohtelusta on tullut työtovereiden ja esimiesten taholta. On mahdotonta arvioida, mikä osa opettajien kokemasta häirinnästä ja epäasiallisesta kohtelusta voisi olla maalittamista.

Opettajiin kohdistuneen väkivallan uutisoinnista vuonna 2019 tehdyssä pro gradu -työssä tehtiin seuraava, maalittamiseen viittaava havainto: ”Uutena, tälle ajalle tyypillisenä ilmiönä, esille on noussut myös opettajien kokema kiusaaminen ja häirintä sosiaalisessa mediassa. Opettajaa saatetaan kuvata luvatta tai hänestä saatetaan levittää epäasiallisia tekstejä eri kanavilla” (Huovinen & Pudas 2019).

Opettajien ammattijärjestö on käynnistänyt opettajiin kohdistuvasta maalittamisesta keskustelun Akavan sisällä syksyllä 2020. Akavalainen tutkimuspaja Akava Works on teetämässä kevään 2021 aikana aiheesta laajan kyselytutkimuksen, jonka piirissä ovat mm. poliisit, tuomarit, toimittajat, tutkijat ja opettajat.

2.7 Muut julkisen ja kolmannen sektorin työntekijät

Esimerkiksi Oulun kaupungilla on työn alla selvittää henkilöstönsä kokeman maalittamisen yleisyyttä. Joukko Oulun kaupungin työntekijöitä joutui laajan maalittamisen kohteeksi seksuaalivalistuskampanjan yhteydessä. Toistaiseksi saatavilla ei ole tarkempaa tietoa.

Migri on tehnyt marraskuussa 2020 kaikille Migrin työntekijöille suunnatun kyselyn maalittamisen laajuuteen liittyen. Kyselyyn vastasi 154 henkilöä, joista 13 kertoi kokeneensa maalittamista. (Lähde: sähköpostikeskustelu Johanna Anttosen kanssa / Migri). Migrin henkilökunta ei siis kyselyn perusteella ole kokenut maalittamista kovinkaan laajasti. Kysely ei ole julkisesti saatavilla.

Järjestötoimijat ovat joutuneet maalittamisen kohteeksi Suomessa eri yhteyksissä. Erityisesti turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksista huolehtivat SPR:n työntekijät kokivat runsaasti häirintää ja solvauksia sekä henkilökohtaisesti että erilaisilla sosiaalisen median alustoilla ja keskustelupalstoilla. Punainen Risti ei kuitenkaan ole tehnyt asiasta tarkempaa kyselyä tai selvitystä.

2.8 Kirkko

Pappi Marjaana Toiviaiseen kohdistui laaja maalittamiskampanja hänen vastustettuaan julkisesti turvapaikanhakijoiden pakkopalautuksia. Asia sai runsaasti huomiota lehdistössä ja lopulta käräjäoikeus tuomitsi 28 ihmistä sakkorangaistuksiin kunnianloukkauksista ja laittomasta uhkauksesta. (YLE 2019.)

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa asiasta ei ole tehty laajempaa selvitystä tai tutkimusta. Kirkkohallituksen verkkoviestintäpäällikkö Lari Lohikoski totesi sähköpostitse, että varsinkin vuoden 2015 pakolaistilanteen yhteydessä kirkon työntekijöitä maalitettiin eri tavoin erityisesti MV-lehdessä ja äärioikeistolaisessa sosiaalisessa mediassa.

2.9 Kauppa- ja palveluala

Keväällä 2019 julkaistu Helsingin yliopiston kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin (Krimo) yritysuhritutkimus osoittaa, että vähittäiskaupan alalla sekä matkailu- ja ravintola-alalla häiriköinti ja uhkailu on Suomessa vertailumaita yleisempää (EK 2019). Kaupan alalla kuusi prosenttia toimipaikoista kertoi työntekijöihinsä kohdistuneen edeltäneen vuoden aikana tällaista, majoitus- ja ravintola-alalla osuus oli seitsemän prosenttia (Saarikomäki ym. 2019 s. 47).

Yritysten työntekijöiden kokemasta uhkailusta ja väkivaltariskeistä löytyy tietoa myös Helsingin seudun kauppakamarin tekemästä Rikosturvallisuus 2020 -tutkimuksesta. Kaksi kolmasosaa suurista vastaajayrityksistä (64 %) ja neljäsosa kaikista vastaajista (25 %) kertoi työntekijöiden joutuneen häirinnän tai uhkailun kohteeksi (Helsingin seudun kauppakamari 2020 s. 9). Esimerkkeinä mainittiin mm. kytääminen/stalkkaus, haukkuminen/kiusaaminen/ häirintä sähköpostitse tai puhelimitse ja haukkuminen/kiusaaminen/häirintä sosiaalisessa mediassa.

Kaupan liitto on seurannut yritysten turvallisuustilannetta tehostetusti viimeisen vuoden ajan. Liitto on esittänyt huolensa toistuvasta, vakavasta väkivallan uhkasta ja jatkuvasta ja pitkäaikaisesta häiriökäyttäytymisestä. Yritysten oman seurannan perusteella vakava häiriökäyttäytyminen on lisääntynyt jopa 50 %:lla vuonna 2020. Kaupan yritysten kohtamassa häiriökäyttäytymisessä ja uhkatilanteissa on havaittavissa vainoamisen piirteitä. Teoista osa on kehittynyt pitkäaikaisiksi tai jatkuviksi, eli siinä mielessä maalittamisen kaltaiseksi toiminnaksi. (Sähköpostikeskustelu Terhi Kuljukka-Rabb.)

2.10 Muuta aiheeseen liittyvä kirjallisuutta

Tommi Nyströmin turvallisuusjohtamisen YAMK-opinnäytetyössä *Henkilöturvallisuuden toimintaohjelma* on haastateltu henkilöturvallisuuden ammattilaisia ja turvallisuusjohtajia sekä ihmisiä, jotka ovat ja ovat olleet henkilöturvallisuusohjelmien kohteena. Tutkimuksessa tehdyistä neljästätoista haastattelusta yhdessätoista maalittaminen mainittiin henkilöstöön kohdistuneena uhkatilanteena: ”Mediassa näkyviin henkilöihin kohdistuu uhkaavaa viestintää ja joissain tapauksissa jopa maalittamista”. (Nyström 2020, s. 13.)

Poliisiammattikorkeakoulun opiskelija Antti Melasniemi teki vuonna 2018 opinnäytetyön poliisien näkemyksistä nimilaitojen käyttöön. Opinnäytetyön haastatteluiden suurimpana yhdistävänä tekijänä nousi esille informaatiovaikuttaminen, vaikka sitä ei haastattelukysymyksissä nostettu esille. Työssä informaatiovaikuttamista on kuvattu tavalla, joka on hyvin lähellä maalittamisen määritelmiä, mm seuraavasti: ”...poliiseista on hankittu heidän yksityiselämänsä liittyvää informaatiota erityisesti vahingoittamistarkoituksessa ja poliisimiesten henkilökohtaisia tietoja on levitetty esimerkiksi internetissä. Lisäksi heidän virkatoimiaan on arvosteltu ja manipuloitu irrottamalla ne asiayhteyksistä.” (Melasniemi 2018, 53–54 sekä 58–59.)

Vuonna 2020 tehdyssä kvalitatiivisessa opinnäytetyössä pitkäkestoista maalittamista kohdanneiden poliisien haastatteluista selviää, että joutuminen maalittamisen kohteeksi on ollut raskas ja pitkäkestoinen prosessi. Joillekin maalittamisen kohteeksi joutuminen on ollut uran vaikein kokemus. Maalittaminen ei välttämättä rajoitu vain kohteeksi valittuun poliisimieheen, vaan voi kohdistua myös hänen lähipiiriinsä. (Häkkinen 2020.)

3 Yhteenveto ja analyysi

Olen tähän selvitykseen pyrkinyt kokoamaan mahdollisimman laajasti maalittamisen laajuutta Suomessa koskevat selvitykset ja tutkimukset eri ammattiryhmien, toimialojen ja yhteiskunnan osa-alueiden näkökulmasta. Selvityksiä ja tutkimuksia on kuitenkin toistaiseksi tehty vain vähän. Oikeusprosessin toimijat poliisi, syyttäjät, tuomarit ja asianajajat ovat olleet asiassa aktiivisimpia. Asian selvittäminen oli työn alla tai sitä oli suunniteltu usealla taholla. Esimerkiksi Akava on kuluvan kevään aikana julkaisemassa laajan selvityksen jäsenistönsä kokemasta maalittamisesta.

Selvityksessä mainituista tutkimuksista ja kyselyistä vain muutamissa käytetään termiä maalittaminen. Näissäkään tapauksissa termiä ei välttämättä ole määritelty tarkemmin. Loput aineistona käytetyt tutkimukset liittyvät esimerkiksi uhkailun ja häirinnän kokemuksiin. On mahdotonta arvioida, kuinka paljon tästä koetusta uhkailusta ja häirinnästä on varsinaista maalittamista, mutta tulokset antanevat jonkinlaista suuntaa maalittamisen tyyppisen toiminnan laajuudesta eri ammattiryhmissä.

Huomionarvoista on se, että maalittamisen kohteeksi joutuneiden lukumäärä on vain yksi mittari maalittamisen vaikutusten arviointiin. Monissa työyhteisöissä maalittamisen pelotevaikutus on mittava – jos yksikin työntekijä joutuu vakavan ja yksityiselämää häiritsevän ja vaikeuttavan maalittamisen kohteeksi, voi tällä olla merkittäviä vaikutuksia koko työyhteisön hyvinvointiin.

Yksittäisillä paljon julkisuutta saaneilla maalittamistapauksilla on epäilemättä pelotevaikutus laajemmin myös oman työyhteisön ulkopuolelle. Esimerkiksi julkisuudessa runsaasti huomiota saaneiden toimittaja Jessika Aron tai pappi Marjaana Toiviaisen kohtelu vaikuttanevat myös muihin kuin toimittajiin tai pappeihin. Lisäksi useissa keskusteluissa on noussut merkittäväksi huomioksi se, että maalittaminen voi aiheuttaa vakavia sisäisiä ristiriitoja työyhteisössä (mm. valtioneuvoston tilannekeskuksen päällikkö Ari Lahtela). Erityisesti toimittajiin ja poliitikoihin kohdistuva maalittaminen voi häiritä demokratiaa ja vapaata tiedonsaantia, ja poliiseihin, tuomareihin ja syyttäjiin kohdistuva maalittaminen voi uhata oikeusprosessin häiriötöntä toimintaa. Jos toimittajista vähintään neljäsosa, poliiseista kolmasosa ja tuomareista jopa kaksi kolmasosaa on joutunut maalittamisen tyyppisen toiminnan kohteeksi, voidaan pohtia, uhkaako maalittaminen jopa demokratian ja oikeusvaltion toimintakykyä.

3.1 Jatkotutkimus

Maalittamisen laajuudesta ja seurauksista on tällä hetkellä tarjolla hyvin vähän tutkittua tietoa, vaikka käytännössä maalittaminen tunnistetaan kasvavaksi ongelmaksi läpi yhteiskunnan. Laaja ja poikkihallinnollinen jatkotutkimus sekä maalittamisen laajuudesta, että maalittamisen vaikutuksista kohteisiinsa lienee tulevaisuudessa tarpeen.

Akava Works on kevään aikana teettämässä Akavan jäsenistölle laajaa kyselyä, joka tuottaa merkittävästi lisää tietoa maalittamisen laajasti eri alojen korkeakoulutettujen työntekijöiden parissa.

Yksi mahdollinen lähde maalittamisen laajuuden selvittämiseksi jatkossa on poliisin tulostietojärjestelmä PolStat. Järjestelmästä pystytään hakemaan esimerkiksi eri rikosnimikkeiden määrä tiettyinä ajanjaksoina. Haasteeksi nousee erottaa ne rikokset, jotka voidaan laskea maalittamiseksi. Tyypillisesti maalittamista voi sisältyä tapauskohtaisesti seuraavien rikostunnusmerkistöihin kuuluviin tekoihin: virkamiehen vastustaminen (RL 16:2 §), virkamiehen väkivaltainen vastustaminen (RL 16:1 §), haitanteko virkamiehelle (RL 16:3 §), viestintärauhan rikkominen (RL 24:1a §), yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen (RL 24:8 §) ja sen ja sen törkeä tekomuoto (RL 24:8a §), kunnianloukkaus (RL 24:9 §) ja sen törkeä tekomuoto (RL 24:10 §:t), laitton uhkaus (RL 25:7§) ja vainoaminen (RL 25:7a §).

Käytännössä selvitystyö vaatisi tapauskohtaisen arvioinnin jokaisen rikoksen osalta, jossa joku em. tunnusmerkistö on ollut tutkinnan kohteena, ja täten myös selkeän määritelmän siitä, milloin rikoksen teonkuvaus tai muut olosuhteet täyttävät maalittamisen tunnusmerkistöt. Selvitys vaatisi siis oman tutkimuksensa. Lisäksi on huomattavaa, että vain pienestä osasta maalittamistapauksia tehdään rikosilmoitus. Esimerkiksi poliisin oman henkilöstön osalta, Poliisihallituksen v. 2019 tekemän tutkimuksen perusteella vain 8 % oli tehnyt rikosilmoituksen. Rikosilmoitus jätetään usein tekemättä maalittamisen eskaloitumisuhan sekä asian henkilöitymisen takia.

Ilmari Hiltusen artikkeli *Ulkoisen vaikuttaminen ja sen vastakeinot suomalaisessa journalismissa* erittelee ansiokkaasti erilaisia asiattoman vaikuttamisen ja häirinnän muotoja ja tavoitteita. Erittelyä voisi mahdollisesti jatkossa soveltaa myös maalittamiseen liittyvässä tutkimuksessa.

Poliisin poikkeamailmoitukset ovat jatkossa yksi mahdollinen indikaattori poliisiin kohdistuvan maalittamisen laajuudesta. Indikaattorin luotettavuus riippuu kuitenkin siitä, kuinka poliisilaitokset ja yksittäiset poliisimiehet hahmottavat maalittamistapaukset ja kuinka aktiivisesti niistä tehdään poikkeamailmoituksia.

4 Lähteet

- Aisla, Tiina 2019: *Maalitettu nettipoliisi: "Normijärjellä varustettuun ihmiseen ei pure tuollainen bullshit"*. Tutka, Poliisihallituksen henkilöstön verkkolehti 2019.04.
- Anttonen Johanna, Migri, sähköpostikeskustelu 13.–15.1.2021.
- Heikkinen Tuija, Luonnonvarakeskus, sähköpostikeskustelu 15.–19.1.2021.
- Helsingin seudun kauppakamari 2020. *Yritysten rikosturvallisuus 2020*. Helsinki. <https://helsinki.chamber.fi/wp-content/uploads/sites/2/2020/12/yritysten-rikosturvallisuus-2020.pdf>
- Hiltunen, Ilmari 2020. *Ulkoisen vaikuttaminen ja sen vastakeinot suomalaisessa journalismissa*. Media & viestintä (43) 2020: 3, 176–205.
- Hiltunen, Ilmari & Suuronen, Aleks 2019. *Kysely häirinnästä ja painostuksesta ohjelmatyötä tekeville yleläisille: raportti Yleisradion vaikuttamis- ja painostuskyselyn tuloksista*. Helsinki: Yleisradio. https://drive.google.com/file/d/1AyZRG_X9R5CeHUP0Lp66GiDo0C-9pOU/view
- Huovinen, Kosma ja Pudas, Markus 2019. *Lyömistä, potkimista, raapimista ja tappouhkauksia. Oppilaiden opettajiin kohdistaman väkivallan uutisointi*. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius, Jyväskylän yliopisto.
- Häkkinen Anna 2020. *Mitä poliisin pitää sietää. Poliisimiesten kokemuksia maalittamisesta*. Poliisiammattikorkeakoulu, Poliisi AMK-opinnäytetyö.
- Illman, Mika 2020. *Järjestelmällinen häirintä ja maalittaminen*. Valtioneuvoston selvitys 2020:3. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020120399312>
- Kuljukka-Rabb Terhi, Kaupan liitto, sähköpostikeskustelu 2.3.2021
- Kaupan liitto 2020: *Yrityslähestymiskielto tulossa Ruotsiin, tarvittaisiin Suomessakin*. <https://kauppa.fi/uutishuone/2021/02/04/yrityslahestymiskielto-tulossa-ruotsiin-tarvittaisiin-suomessakin/>
- Kaupan liitto, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa, Palvelualojen ammattiliitto PAM, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ja Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK 2019. *Esitys yrityskohtaisesta lähestymiskiellosta*. Luettavissa mm: <https://ek.fi/ajankohtaista/uutiset/palvelualojen-yrityksia-ja-tyontekijoita-on-suojattava-hairikoilta-keinoksi-yrityskohtainen-lahestymiskielto/#spf-uhkailu>
- Kinnunen, Reetta, Liljeroos-Cork Johanna ja Virta, Sirpa 2021. *Turvallisuuden tilannekuva kuntien palvelutuotannossa ja valtuustoissa*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:7.
- Knuutila, Aleks 2019: *Viha vallassa: Vihapuheen vaikutukset yhteiskunnalliseen päätöksentekoon*. Helsinki, Valtioneuvoston kanslia. Luettavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-786-4>

- Kostiainen, Riikka 2019. *Oikeusviranomaisten maalittaminen lisääntynyt*. Haaste 3/2019.
- Kuntapäätäjätutkimus 2020, tiedotteen 1.2.2020 liitediat. Kuntaliitto.
- Lohikoski Lari, Kirkkohallitus, sähköpostikeskustelu 2.2.2021.
- Länsikallio, Riina jne. 2018. Opetusalan työolobarometri 2017. Opettajien ammattijärjestö.
- Marttinen, Manu 2016. *Hakkaan sinut paskaksi*. Journalisti 2016.
- Nyström, Tommi 2020. *Henkilöturvallisuuden toimintaohjelma*. Laurea-ammattikorkeakoulu, turvallisuusjohtamisen YAMK-opinnäytetyö.
- Poliisihallitus 2017. Poliisihallituksen lausunto toimittaja Jessikka Aron lausunnosta: *Hybridi- ja informaatiovaikuttamiseen varautuminen lainsäädännön ja Suomen kansalaisten perusoikeuksien näkökulmasta*. 23.2.2017.
- Poliisihallitus 2019. *Poliisin selvitys: Maalittaminen vaikuttaa henkilöstön hyvinvointiin ja jaksamiseen, mutta ei päätöksentekoon*. Tiedote 16.12.2019.
- Saarikkomäki, Elsa ym. 2019. *Vähittäiskauppaan ja majoitus- ja ravintola-alaan kohdistuvat rikokset. Toinen kansallinen yritysuhritutkimus 2018*. Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti Krimo, katsauksia 33/2019.
- Sisäministeriö 2021. *Maalittamisen vastaisten toimien tehostaminen – Työryhmäraportti*. Sisäministeriön julkaisuja 2021:3. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-623-2>
- Suomen Poliisijärjestöjen Liiton jäsenkysely, 2019.
- Suomen syyttäjähdistys ry:n tiedote, saatu sähköpostilla 22.12.2020 Suomen syyttäjähdistys ry:n hallituksen puheenjohtaja Jukka Haavistolta.
- Suomen Tuomariliitto ry 2019. Raportti epäasiallisesta vaikuttamisesta tuomioistuimiin ja työssä jaksamista koskevasta kyselystä 2019.
- Typpö Juha 2019. *Milena Huhtaa uhattiin raiskaamisella, kun hän oli piirtänyt artikkeliin kuvan internetin naisvihasta – Kuvittaja ihmettelee poliisin suhtautumista uhkaukseen*. Helsingin Sanomat 1.6.2019. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000006127747.html>
- Vihavainen Suvi ja Kerkelä Lasse 2019. *Tuomareita haukutaan lahtariämmiksi ja he saavat postipaketeissa ulostetta ja tuhkaa – Lakimiesliiton mukaan vainoaminen ulottuu myös muihin oikeudenkäytön ammattilaisiin*. Helsingin Sanomat 20.5.2019. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006112680.html>
- Virta, Sirpa ym 2018. *Yliopiston työntekijöiden ja yliopisto-organisaation turvallisuus. Turvallisuuskokemuksen, tilannetietoisuuden, turvallisuuden johtaminen, uhkiin varautuminen ja resilienssi*. Tutkimusraportti, Tampereen yliopisto.
- YLE 2019. *Huorittelu, uhkailu ja helsinkiläispapin raiskauksen toivominen toi tuomion 28 ihmiselle*. <https://yle.fi/uutiset/3-10820881>

5 Kontaktoidut tahot ja henkilöt

Anttonen Johanna / Migri

Aro Jessika / Yleisradio

Aura Siru / Suomen Punainen Risti

Eränen Mikko / Poliisihallitus

Heikkinen Tuija / Luonnonvarakeskus

Jantunen Saara / Maanpuolustuskorkeakoulu

Kauppinen Riitta / Pelastakaa Lapset ry.

Kuljukka-Rabb Terhi / Kaupan liitto

Lahtela Ari / Valtioneuvoston kanslia

Lohikoski Lari / Suomen evankelis-luterilainen kirkko

Luukkainen Olli / Opettajien ammattijärjestö OAJ

Nousiainen Jussi / Akava Works

Oras Tytti / Journalistiliitto

Paakkari Anne / Oulun kaupunki

Pekola-Sjöblom Marianne / Kuntaliitto

Pelevina Nuppu / Suomen poliisijärjestöjen liitto

Rajamäki Markku / Elinkenoelämän keskusliitto

Särmä Saara / Tampereen yliopisto

Virta Sirpa / Tampereen yliopisto

Weckman Mia / Tieteentekijöiden liitto

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi